

Fred – Terror – Krig

Besættelsestidens Historie III

1943 – 1944

**Samles et splittet folk?
Regeringen smides på porten**

GIV AGT! FARE

Udgangspunkt?

Modstandsmanden

«Lille Johns»

erfaringer og holdninger

Fred – Terror – Krig

Besættelsestidens Historie III 1943 – 1944;

Samles et splittet Folk?

© 2010 Aage Staffe og Forlaget Ådalen

ISBN: 87-989919-3-0

Udgivet af:
Forlaget Ådalen
Søsvinget 18
8250 Egå

www.forlagaadalen.dk
Tlf. 40 14 47 9

Email: bogpartisanen@aage-staffe.dk Fotos: Aage Staffe.

Forfatterens hjemmesider:

www.aage-staffe.dk Her finder du bøgerne som PDF filer.

Kopiering kun tilladt i undervisningsøjemed med kildehenvisning.

Medforfatter til www.befrielsen.dk

Af samme forfatter

En smeddreng går til modstand.

Åndssvag? tilladt? Hvordan?

Livet i Danmark I – II – III

Vagabond i Europas ruiner; ung af alder – gammel af sind

Isvintre før og nu

Rejser bag Jerntæppet i De Kolde Krigs første år

1985 Indtryk Bangladesh 2012

1996 Indtryk Burma Myanmar 2012

Fred – Terror – Krig

Tyskland – Europa 1914 – 33 – 39

Besættelsestidens historie I - 6.

Bind 1: Besættelsestidens historie I.

Bind 2: Besættelsestidens historie II. 1940 – 42

Bind 3: Besættelsestidens historie III . 1943 – 44

Bind 4: Besættelsestidens historie IV. 1944 – 45

Bind 5: Besættelsestidens historie V. Krigens sidste dage.

Bind 6: Besættelsestidens historie VI. Krigens efterkrig.

Bind 7: Gentager historien sig. Fred og sikkerhed.

Bind 8: Ikke -Vold; Civil Ulydighed; Mål - Midler - Metoder – Reaktioner.

For enkelte illustrationer har det ikke været muligt at finde frem til den rette ophavsretsindehaver.

Såfremt jeg på denne måde har krænket ophavsretten, er det sket ufrivilligt og utilsigtet. Retmæssige krav vil selvfølgelig blive honoreret, som havde jeg indhentet tilladelse i forvejen.

Billeder og illustrationer er stillet til rådighed af:

Randers Byarkiv, Nakskov Lokalhistoriske Arkiv, Arbejderbevægelsens Billedarkiv (ABBA),

Brande Museum, Nationalmuseet, Tidsskriftet Håndslag, Arbeitermuseum Berlin,

Berlins Tekniske Museum, Danmarks Tekniske Museum, Politiets Museum Kbh.,

Arbejds- og fabriksstilsynet,

Murersvendenes Aktieselskab,

Polakkasernen i Rødby

Arla Foods.

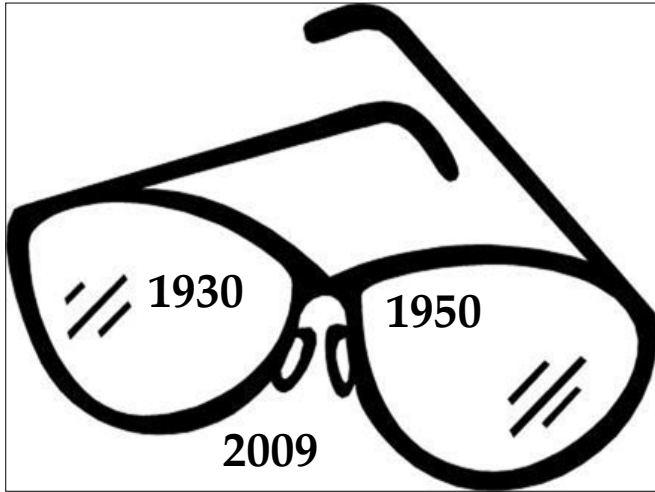
Indhold

Indhold	4-5	Lys i mørket	32
Husk – Tænk lige på	6	Salut i uddrag	33
Forord: En tanke – en messe værd?	8	Kapitel 2	35
Kapitel 1	11	Folkestrejkerne 1943	35
Den første dræbte	11	Krigslykken vendte	35
Kurer – bydreng	13	Norske holdninger	36
Spaniensfrivillige	16	Den brændte jords teknik	37
Magnetiske bomber	17	Danske holdninger	38
Mesterstykket?	18	Valgpropaganda	39
Fra en politirapport	18	Samarbejdspolitikere på porten	41
Aage Nielsens begravelse	19	August-oprøret 1943	44
Forbindelser til den frie verden	20	Loyalitet overfor samarbejdspolitikere	48
Modstandskampens behov	20	Tyske straffeforanstaltninger-Gegenterror	48
SOE: Special Operations Executive	21	General von Hanneken ;	49
Kommunikation	21	Straffe for forseelser mod de tyske tropper	51
Tyske pejlinger – tyske støjsendere	23	Meddelelse om skærpelse af spærretiden	52
Kurervirksomhed	23	Kommunisterne fik skylden for strejkerne	53
Faldskærmsagenter – kaniner	24	Horsørødjeren	56
Modtagepladser – teknik – transport	25	Kapitel 3	61
Indflyvning	25	Modstand Uden brag	61
Katastrofer	26	ikkevold – civil ulydighed	61
Efterretningsvirksomhed–dansk– ysk politi	26	Ånd mod vold	63
Transport og fordeling	26	To be or not to be,	63
Søværts forsyninger	27	Nazipropaganda	65
Illegal trafik til og fra Sverige	28	Hvem er sabotørerne?“	66
Nedstyrte allierede flyveres skæbne	29	Kapitel 4	71
Dansk politi	31	Teknik	71
Stikkere	31	1) Opklaringsfasen	71
Tysk Politi – Gestapo og SS	32	Opklaringsarbejde	73

Indhold

Alarmsystemer	74	Telefonbomber;	102
Tidsfaktoren	75	Kraftcentralen–B&W. Der går kage i det	102
Succes–Fiasko–Overlevelse–eller død	75	Sabotagens militære betydning	103
Arbejderes holdninger til sabotage?	75	Dødsstraf for sabotage	105
Vort udstyr	76	En mors angst – min søster fortæller	106
Våben	78	Holdninger i familien	107
Afvæbningsteknik	78	Kapitel 6	109
Tysk militært personel	78	Jødeforfølgelserne i Danmark 1943	113
På åben gade	79	En ferietur med konsekvenser	115
Tre usædvanlige afvæbninger	79	Dora Thing i Øresunds iskolde vand	119
Håndvåben	81	Den enes nød - død, den andens brød	128
Maskinpistoler	82	Kapitel 7	131
BOPA-Gun	83	Café Mokka – ludderbuler – det søde liv	132
Lidt om sprængstoffer	84	Danskes holdninger	133
Brisante sprængstoffer	84	Gestapochefens vurderinger	136
Angrebsteknik	86	Forsvarsminister Alsing Andersen	137
Angrebsholdets opgaver	87	Nøgle – Køge Landevej – tre tons trotyl	140
Sabotørers menneskekærlige omsorg	88	Tysk nazistisk terror	143
Sabotagen blev populær	89	Følelser – moralske skrupler	145
Dækningsgrupper	89	Krigen løber løbsk – Clearingmord	146
En amatørs sprængningsteorier	89	Schalburgtager	147
Fordele ved Cordtex	90	Stikordsregister	151-154
Blyant	91	Personer	155-160
Sprængning uden Cordtex	92	Steder–organisationer–ordforklaring	161-166
Holger Danske Teknik	92		
Smededrengeteknik	92	Litteraturliste	167-169
Kapitel 5	97		
Var sabotage årsag til Folkestrejkerne?	97		
Syndikatet.	100		

Husk – Tænk lige på

Temabøgerne skal læses med to par briller.

Drengens:

For at belyse baggrunden for besættelsestidens hændelser.

Den gamle mands:

Hvis synspunkter – erfaringer og holdninger er præget af, at han kan se i bagklogskabens bakspejl.

Det kunne drengen ikke, han måtte stole på sin egen personlige opfattelse af ret og vrang, handle derefter og tage øretæverne i den rækkefølge, de indfandt sig.

Dette er mit forsøg på at gøre dig bedre i stand til at forstå, hvorfor han og andre unge gik til modstand mod en knusende overmagt; hans muligheder og dermed modstandskampens forløb.

Personlige data:

Aage Staffe, født 1925. Begge forældre var politisk aktive – og hjalp tyske flygtninge før og under krigen.

Aage gik ud af skolen i 1942 og kom i smedelære. Levede siden illegalt og i 540 dage og nætter er han beredt til at tage sit liv. Han vil ikke arresteres levende og tæves ihjel af de tyske bøddler.

Og hvorfor så det? Naturligvis var han bange for tortur, naturligvis var han bange for at blive henrettet, men den største angst var, at han skulle bukke under og røbe kammerater og venner, som havde hjulpet ham.

Den spaniensfrivillige Aage Nielsen kunne ikke stå for mosten, hvordan skulle lille jeg så kunne?

Kammeraters skæbne var for skræmmende.

To slags angst

Ikke angsten for den hurtige død
uden tid til at mindes og glædes
uden tid til at takke de mange, du stolede på
men angsten for den langsomme død
med tid til at pines og græmmes
med tid til at røbe de mange, der stolede på dig

Helmuth Barner - 1992

Efter befrielsen kan han blive løjtnant i det kongelige danske krigsvæsen – hyren er rene underbukser, rene sokker, kost, logi og 800 kr. pr. måned.

Igen går han i smedelære til 10 kr. pr. uge for 48 timers surt, beskidt arbejde. I en periode er han husvild, logierne er fiskerbåde, parker og husassistenter, der bliver scoret på baller. Lommepege får han ved at fange vilde katte og skære gamle konservesdåser op i aften- og nattetimer.

I tre år vagabonderer han. Han er i Prag under det kommunistiske kup i 1948 og melder sig derefter ud af DKP.

Bliver lærer og senere skoleleder indenfor Åndssvageforsorgen.

Erklæres 55 år gammel invalid,

men arbejder i kortere perioder ulønnet med handicappede i ulande.

Fejrede guldbryllup i 1999.

Fejrede diamantbryllup i 2009.

Forord: En tanke – en messe værd?

Første Verdenskrig var stormagternes krig om magt, dvs. kapitalisternes krig. Anden Verdenskrig blev også en kamp på liv og død om holdninger – den var en evindeligt konfrontation mellem ret og uret – mellem diktatur – undertrykkelse på den ene side og demokratiet på godt og ondt på den anden.

Krigen og modstandskampen

I Danmark blev et ungdomsoprør mod det etablerede samfund, hvis politiske paver i deres mere end vellykkede modspil i form af samarbejde med nazisterne og senere, da vi fik fred, og der ingen fare var, krænkede enhver form for retsfølelse i et retsopgør.

Dette ville i dag blive erklæret for værende i strid med de simpleste menneskerettighedskonventioner. Derved bevarede de deres magt, deres rigdomme, og vort demokrati fortsatte i samme skure efter krigen. Modstandskampen blev mere end en krig mod en besættelsesmagt, den blev en indbyrdes krig, en borgerkrig ført tilsyneladende og oftest uden våben – ganske vist – men den blev også en klassekamp.

Umiddelbart før kapitulationen drøftede vi, nogle sabotører, vor fremtid i en snarlig fredstid, hvis vi overlevede krigens vanvid. Ganske unge – jeg var 19 år – var vi helt og aldeles blottet for illusioner, vi forventede at blive spærret inde for terrorisme.

Så galt gik det dog trods alt ikke, men jeg mistede med efterkrigstidens rænkespil enhver form for tro og håb for denne verden.

Hvad kæmpede vi for? Demokrati – fred – frihed. Fik vi det?

Jeg troede dengang på, at jeg ved at gå ind i krigshandlinger, som jeg afskyede, kunne bidrage til en forkortelse af krigen og dermed spare liv og ødelæggelser.

Jeg troede dengang på, som man gjorde efter Første Verdenskrig, at krigens vanvid i sig selv ville være overbevisende nok til at forhindre nye krige – nye overgreb – nye folkemord, men jeg tog fejl.

Derfor henvender jeg mig til dig.

Overgrebene fortsatte – efterkrigstiden har kostet flere ofre end de to verdenskrige tilsammen. I fredens første dage jagtede vi krigsforbrydere.

På lazaretter lå hundreder af klagende unge, uden smertestillende midler, blot med gennemvædet lokumspapir viklet omkring betændte sår efter amputationer, der var foretaget uden bedøvelse.

Min afsky og væmmelse ved krig blev grænseløs. Disse temaer er mit sidste fortvivlede forsøg på at råbe vagt i gevær.

Hvis ingen protesterer og aktionerer, vil galskaben fortsætte.

Mit stille håb og mit formål er, at du erkender, at også du er noget – du og dine beslutninger har betydning ikke kun for dig selv – men også for dine medmennesker.

Finder du ikke frem til dine personlige holdninger – træffer du også et valg – det ingenting at gøre – hvis du bare vælger at sive med strømmen – er også et valg, der som dine andre valg har indflydelse på din egen personlige tilværelse – på din livskvalitet – om du kan se dig selv i spejlet.

Placerer du dig i DET TAVSE FLERTAL er du til fare for demokratiet.

Vold avler Vold. Krig er en forbrydelse.

Krige har kun tabere.

Virkeligheden udtrykte

medlem af Frihedsrådet, professor Mogens Fog:

«Heltene», de sked sig ihjel i koncentrationslejrene»

Besættelsestidens historie III

Danmark 1943 – 44

Sabotage

Folkestrejker

Hær og Flåde i fangenskab

Samarbejdsregeringen smides på porten

Den første dræbte

Aktionen mod Holbæk Hørskætterier

Afskrift: Sabotageorganisationen BOPA af Esben Kjeldbæk.

«Hørskætterier var åbenbart i denne periode principielt acceptable mål, der jo samtidig var meget brandbare, som aktionen i Hillerød viste. Ejgil Larsen havde forud for aktionen mod Holbæk Hørskætterier den 16. maj modtaget en rapport om Hørskætteriet.

Det synes derfor, at aktionen mod hørskætteriet må have været sanktioneret af ledelsen.

Ja, måske mere end det. Organisationen udførte den 15. maj på samme dag fire aktioner i Tåstrup, nemlig mod Henry Daugbjergs maskinværksted, Tåstrup Hør og Hampskætterier, Hugo Dorphs konfektionsfabrik og mod jernbanedæmningen ved Tåstrup Station.

Måske aktionen i Holbæk skulle være den femte og således på ny markere organisationens evne til at slå til flere steder samtidig.

I dette tilfælde havde man ikke taget hensyn til, at vagtordningen var ved at blive udvidet overalt. Der havde ingen vagter været i Tåstrup, men i Holbæk var der fire, hvor man øjensynlig kun havde regnet med at møde en.

Viktor Larsen rekognoscerede på egen hånd under dække som forsikringsagent i Holbæk, hvor han havde møder med to partikammerater, dels Alfred Jakobsen, der stillede et værelse til rådighed, dels Karl Arnold Holmberg, der havde en båd, som senere skulle blive brugt under flugten. Larsen og Plambeck supplerede sig med Frode Jensen, Helmuth Petersen, der var fætter til Plambeck, og Gunnar Dahl.

Gruppen tog fra København om morgenen og samledes i Jakobsens lejlighed og kunne først rykke ud hen på aftenen, hvor de på vejen til hørskætteriet sætter ild på et bilværksted.

Gruppen delte sig sådan, at Gunnar Dahl og Frode Jensen blev posteret foran fabrikken med den opgave at holde vægteren op; de tre øvrige sneg sig om til bagsiden af fabrikken.

Viktor Larsen og Plambeck traf her to af de tre vagter, som blev holdt op med pistoler. Den ene havde beholdt sin pistol i sin hævede hånd, som han derpå sænkede og skød med mod Larsen og Plambeck.

Larsen blev ramt over knæet, Plambeck i underlivet. Gunnar Dahl forklarede senere, at Viktor Larsen havde været meget ophidset og råbt: *«De svin skyder uden varsel»*.

Plambeck returnerede skuddene, men aktionen måtte herefter opgives, skønt de øvrige havde fanget og bundet den tredje vægter. Flugten med den sårede Plambeck, som måtte bæres, gik til strandkanten, hvor de fandt en pram, som de stagede til Holbæk Havn i. Herfra tog de flugten i den omtalte lystbåd, men i det hårde vejr gik de på grund ved Ålholm nord for Jægerspris.

Også de to vagter var blevet sårede, og skuddramaet havde givet anledning til en storalarm. Politi fra store dele af Sjælland og fra København blev trukket til området.

En patruljebåd fra Den danske Marine fandt den strandede båd ved Ålholm og herfra meddeltes, at fire mand var set vade i land mod Storskoven.

I båden fandt man liget af Harry Plambeck.

Han havde skudt sig selv. Plambeck vil ikke med i land. Han siger, at vi ikke har nogen chance, hvis vi skal bære på ham.

Vi kunne ikke tage våbnet fra ham.

Det tillod han ikke. Vi måtte så gå fra ham, men den landtange, vi gik i land på, blev i løbet af en times tid indkredset. De fire sabotører blev altså taget, hjælpeløse, som de var ude i det åbne land med enorme politistyrker mod sig.

De to hovedmænd Larsen og Dahl blev senere befriet fra fængslet, men Viktor Larsen blev dræbt i skudkamp med tyske soldater 19. december 1943, og Gunnar Dahl taget til fange hårdt såret. Han kom sig, men blev 9. august 1944 skudt ned af tyskerne – han var én af de 11, der fik nakkeskuddet ved Osted». Afskrift slut.

Mit tab af kontakt til min gruppe kan jeg kun forklare med, at denne katastrofe slår det organisatoriske forbindelsesnet i stykker.

Da min gruppe næppe har været andet end en knopskydning på dette tidlige tidspunkt, og derfor har været noget nær betydningsløs i det store spil, bliver jeg «arbejdsløs» modstandsmand for en tid.

Den danske marine deltog i eftersøgningen og videregav de oplysninger, der kostede en modstandsmand livet og uskadeliggjorde resten af gruppen.

Tirsdage var kødløse – menuen var ny – selleribøf

Der er forskel på folk!

Damen her byder sig til for at få sul på bordet.

Min mor serverede selleribøffer, vel vidende, at smedene ville gøre oprør.

Kurer – bydreng

Engelsk Fly Juni 1943

Stimmungsbericht

Flyvemekanikeren fra Kastrup Lufthavn, Thomsen, kommer hæsblæsende ind ad døren, som vi sidder midt i selleribøfferne og knurrer over den kødløse tirsdags forbandelser.

Mor gjorde sig de utroligste anstrengelser for at skaffe noget spiseligt til bordet, men på denne dag var alle hendes talenter slået fejl.

Hun havde i sin afmagt fundet en opskrift, hvor man kunne forvandle selleri til menneskeføde; selleri stegt som bøf med bløde løg til.

Hver gang mor var inde i stuen, blev snakken drejet om til noget aldeles harmløst, men mor havde fornemmet, at i dag var der noget særligt på dagsordenen, og til sidst var hun ikke til at drive ud af stuen. Mor var nysgerrig, urolig, bange for sin mand og sit barn.

«Nå!» sagde far, «kom så med det, hvad har du nu fundet ud af?»

«Jo, ser du, et engelsk fly er nødlandet på Lolland for nogle dage siden, og det er nu skilt ad og på vej på to blokvogne til Lufthavnen.

Jeg har fået at vide, at det er ubevogtet, og at det vil passere Gl. Køge Landevej kl. ca. 10 i aften.

Kender du nogen, der kan smadre det? Det er danske arbejdere, der kører transporten, og de er gode nok. Bare lidt sprængstof, så er det helt færdigt».

Far kendte ikke nogen, der kunne trylle sprængstof frem på så kort tid. Han kigger over på mig og spørger så:

«Hvad med Emil»? Jeg tilbyder at køre til Hvidovre. Emil er kommet ud af fængslet, men var ufortrødent fortsat med det illegale arbejde. Han kører i byen og ringer rundt for at få kontakt, men forgæves.

Klokken 22 står Emil og jeg på Køgevejen og ser transporten passere i slow motion; det ville have været lige så nemt som at stikke fod i hose at smadre herlighederne, men ak og ve, vi manglede værktøjet. Indvendig svor jeg, at det måtte være slut nu som arbejdsløs sabotør, jeg ville indenfor i et foretagende, der havde de rigtige varer. De to unge gymnasiaster Jørgen Jespersen kaldet KK og Hans Edvard Teglers kaldet HC er nok de mest effektive sabotører på dette tidspunkt, de udfører den ene vellykkede aktion efter den anden. Da jeg ved, at Emil har kontakt til H.C. via sin kone Ulla, beder jeg ham spørge, om de har brug for en mand.

Det var i orden, men jeg skulle først lige have grønt lys fra partiet (DKP). Det får jeg, men får samtidig besked på, at jeg ikke må deltage i aktioner af hensyn til min fars aktiviteter, hvilket jeg ikke kunne betroe de to supersabotører. Hvad fatters aktiviteter bestod i, er aldrig gået op for mig, men i denne periode kom folketingsmedlemmet Alvilda Larsen og hendes kæreste Fritz Møller meget ofte hjemme hos os.

Fritz havde deltaget i den spanske borgerkrig og var hårdt såret vendt tilbage til sit «fædreland».

At han var tidligere spaniensfrivillig forstærkede kun eftersøgningen af ham både fra dansk og tysk politi. Siden har jeg erfaret, at han var folketingsmanden, matrosen Svend Nielsens højre hånd i organiseringen af de grupper, der senere blev til de militære ventegrupper Ampa, Amager Partisanerne, var en af disse.

DKPs Centralkomité holdt møde i vor dagligstue

Men i denne periode, hvor mor og jeg blev sendt bort, og far kun fungerede som døråbner, blev der afholdt møder i vort hjem, og da hele partiafdelingen hver gang blev lagt som en ring rundt om kvarteret for at kunne advare, gætter jeg på, at det har været Danmarks Kommunistiske Partis øverste ledelse, centralkomiteen, der har afholdt møderne.

Fritz Møller arresteres i efteråret og havner i en kz-lejr, overlever dennes rædsler, men dør forholdsvis ung. Da jeg genså denne tidligere store, sunde, kraftige mand efter krigen, var han ikke andet end skind og ben, han var mærket af mishandlingerne og genvandt aldrig sit ellers så gode helbred. Nazisterne gav også ham en langsom, smertefuld død. Alvilda Larsen fortsatte modstandskampen fra Sverige.

På mødet med de to sabotører blev kun lige aftalt det nødvendige. Det besluttes, at jeg skal være kurer, bydreng og intet andet. De har vel begge ment, at jeg var noget af en vatpik, hvilket jeg da også var. Måske har jeg slæbt «varer» for de to «præmiesabotører», jeg husker, at jeg har slæbt på en gammel, helvedes tung, brun kuffert ved Nørreport Station, og at jeg hele tiden rystede af skræk for, at bunden skulle gå ud af den.

Det hele slutter med, at jeg, da HC arresteres, får forbud fra partiet mod at have kontakt med dem. Jeg skal holde mig væk, de er for farlige.

Glad var jeg, de var lidt for «fremmelige», for dristige – forvovne – efter min smag, de var for skræmmende.

Disse to fremragende sabotører besad nogle evner og talenter, som kreativitet, fantasi og en sjælden evne til at tænke utraditionelt, samt en stærkt udtalt mangel på autoritetstro.

Sammensmeltningen til BOPA må være sket før,
sandsynligvis i **januar 1943**.

Spaniensfrivillige

Brødrene Aage, Kaj og Harald Nielsen

Borgerkrigen i Spanien raser, og da de tre brødre ikke havde penge til en togbillet, starter de på cykel ned gennem Hitlertyskland til Frankrig, hvor de melder sig til kampen mod fascisterne.

Denne cykeltur gennem Nazityskland uden andre penge end blot til en pølse med brød, er af en kendt, neutral, saglig historiker betegnet som eventyrlystnes ferietur. Hvordan var den så i virkeligheden? Undervejs fik de syn for tidens politiske polarisering.

Findes en bedre betegnelse end ferietur?

Vurder de tre unges udholdenhed.

På et vandrerhjem i Tyskland sang den tyske ungdom «Horst Wessel» sangen i stram retstilling og armen strakt ud til nazihilsen.

Ved den franske grænse blev de frataget deres cykler, da de ikke havde penge til et depositum, som krævedes dengang.

De havde nemlig mistet deres sidste penge, da et tysk bankbud havde vekslet for dem, desværre var de marksedler, de fik, fuldkomment værdiløse.

Fra grænsen fortsatte de til fods mod Paris og fik undervejs et lift med en grisetransport. I Paris tilbød en taxichauffør, på trods af stan-ken fra grisene, at køre gratis for dem. Han lagde vejen forbi adskillige holdepladser, hvor han lod hatten gå rundt og samlede ind til dem.

Fra Paris fortsatte de til fods og fik et lift med en lastbil, hvis last var gravsten.

Noget makabert for kommende krigere.

På fagforeningskontorer kunne de få noget at spise, men ved fascistiske kontorer blev de smidt ret ud ad døren. Nær den spanske grænse traf de en østriger, som tilbød at tage dem med over grænsen.

De skulle blot blande sig med hans egne folk i toget.

Brødrene og Henry Jacobsen kom i det tysktalende Thälmann Kompagni som maskingeværskytter og var bl. a. med i slaget ved Huesca, hvor langt over halvdelen af kompagniet bliver såret eller dræbt.

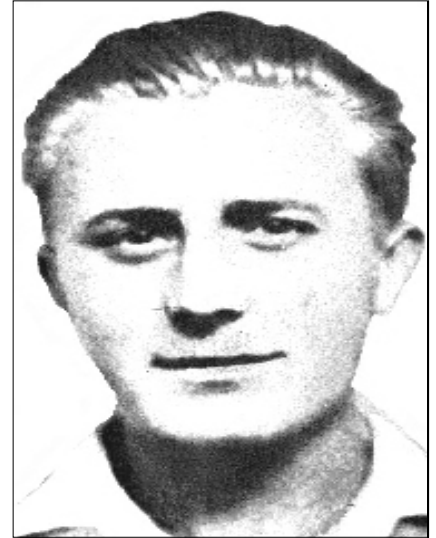
Næsten samtlige danske spaniensfrivillige sættes ind i de områder, hvor kampene er hårdest, og næsten alle bliver såret.

Aage Nielsen blev tævet ihjel på tre uger!

Angivet og stukket af en landsmand for småpenge.

Fra fængslet forlød det via en tysk fangevogter, at han havde røbet alt.

Dette viste sig senere at være ukorrekt. Aage Nielsen holdt tæt i mere end 24 timer – dermed reddede han kammeraters liv.

Karakteristisk for dem er, at de er nøjsomme, hårdføre, modige og er helt uden respekt for myndighederne, senere også de danske, der svigtede dem gang på gang.

Mange blev endog arresteret og straffet ved deres hjemkomst til Danmark; for fleres vedkommende efter at have tilbragt måneder i franske interneringslejre. På deres krop oplevede de, hvorledes hele den demokratiske verden passivt så til og tolererede det ene brud på menneskerettighederne efter det andet.

07.05.1943; BOPA-sabotør, tidligere spaniensfrivillig Hans Petersen dømmes til døden ved tysk krigsret; dommen ændres til livsvarigt tugthus i Tyskland for ham og to andre.

Magnetiske bomber

24.07; Aage Nielsen anbringer med sine folk to magnetiske bomber på to pramme, der lå i Havnegade. I aftenens løb havde man dog flyttet rundt på prammene, så det blev to af et bjærgningssselskabs pramme, man fejlagtigt sænkede.

25.07; Den danske damper Thor og en hollandsk lægter sprænges med magnetiske bomber; trods huller i siden på op til en halv meter holdt de sig flydende og kunne slæbes bort senere.

22.08; Aage Nielsen rapporterer: Jeg lod mig ubemærket glide i kanalen og nåede dækket af nogle hyttefade ind under Børsbroen. 20 meter svømmede jeg, et langt stykke under vandet til en tysk hurtigbåd. Bomben gik to timer senere.

31.08. Mesterstykket?

M/S Vedby sænkes. I Havnegade, der hvor Sverigesbådene senere lagde til, dukker en «fredelig» mand op; sætter sig mageligt til rette med benene dinglende ud over bolværket og begynder at fiske.

Tålmodigt sidder han der med sin fiskestang, bliver en del af billedet. Tyskerne maser frem og tilbage, men vænner sig efterhånden til ham og bemærker ikke, at han umærkeligt har nærmet sig forstavnen.

Fiskestangen sættes i svingninger og svøb – får bombens magneter fat i skibssiden. Men Aage Nielsen er ikke tilfreds; han går til agterstavnen, og nogen tid efter har han fået anbragt en bombe mere. To timer senere ryger bomberne.

Ejgil Larsen fortæller i den illegale pjeces Dansk Dåd:

«Aage (Aage Nielsen) nåede mødestedet. Trafikken hastede forbi. Det var fyraften, og alle skal hjem til børn og kone, tænkte Aage.

Så svingede Ole om hjørnet. Hvordan var det han så ud? Havde han drukket?

Oles ansigt var ligblegt. Munden stivnet i et uhyggeligt grin. Han gik stift hen mod Aage med fremstrakt hånd. Instinktivt fløj Aages hånd ned mod lommen. Så mærkede han et sviende slag i nakken.

Munden blev fuld af spyt. Maven krympede sig sammen. Så blev det mørkt omkring ham. Aage mærkede ikke slaget mod stenbroen.

Han mærkede heller ikke håndjernene, der snørede sig ind i kødet. Heller ikke, at han blev slæbt over gaden og ind i en bil. Da han ankom til Vestre Fængsels tyske afdeling, var Aage kommet noget til sig selv. Så var Ole alligevel stikker tænkte han bittert.

Men det ville ikke gavne Ole, der sad lige over for ham og græd. Han var blevet klar over sin forfærdelige handling. Desværre for dem begge for sent».

Fra en politirapport

«Automekaniker Jens Olsen blev d. **1. oktober 1943** kidnappet af folk tilhørende en kommunistisk gruppe og ført til en ejendom, hvor man havde lejet et par værelser.

Her blev han afhørt om sin stikkervirksomhed, som han tilstod.

Der blev optaget rapport.

Om han er blevet skudt efter ordre fra Centralkomiteen for DKP (Danmarks Kommunistiske Parti) er ikke oplyst, men det skete med C K's sanktion. Der var kun to af de førnævnte personer til stede, da drabet fandt sted.

Den ene af disse var en broder til en af de personer, Jens Olsen havde stukket til det tyske politi, og det var ham, der dræbte Jens Olsen ved pistolskud gennem hovedet.»

Aage Nielsens begravelse

Stimmungsbericht

Bag Vestre Fængsel ligger en meget stor kirkegård, herfra foregik bisættelsen; vejret passede fint til vor stemning, gråt, trist, en mørk, tung efterårshimmel.

Omkring et halvt hundrede stod ved graven.

I passende afstand stod jeg klar til at stikke af, hvis nogle af de mange danske og tyske civilklædte politifolk skulle formaste sig til at bryde gravfreden.

Følelserne svirrede rundt i mit hoved.

Det er jo sindssygt at møde op her; det vrimler givetvis med stikkere og politifolk, de fotograferer os vel?

Men trods faren følte jeg, at jeg skyldte en kammerat, som jeg beundrede og som havde ydet så utroligt meget, at vise ham min respekt ved bare at være der og lade mine tanker dvæle ved hans minde.

Jeg følte mig lille og fortabt, vi var nogle små lorte i et meget stort spil, hvorfor ikke bare stoppe?

Dette nytter jo ikke. Her havde man ikke bare banket livet ud af en stærk, sund, ung mand, som havde overlevet borgerkrigen og dens rædsler, men man havde knækket en af Danmarks modigste modstandsfolk; han havde jo røbet alt, troede vi dengang.

Hvis lille jeg fortsætter og bliver taget, kan jeg da slet ikke stå for mosten, når han ikke kunne.

Hvor mange kammerater kan jeg ikke bringe i ulykke?

De svin skal ikke have dig levende, du må gemme den sidste pløk (patron) til dig selv, så får de da ikke fornøjelsen ved at tæve livet ud af dig.

To slags angst

Ikke angsten for den hurtige død
uden tid til at mindes og glædes
uden tid til at takke de mange,
du stolede på
men angsten for den langsomme død
med tid til at pines og græmmes
med tid til at røbe de mange,
der stolede på dig

Helmuth Barner - 1992

Det sidste halvandet år af krigen, 540 dage og nætter, levede jeg med denne beslutning; om dette har været en medvirkende årsag til min læderede hukommelse, skal jeg lade være usagt.

Modstandsfolks forbindelser til den frie verden

Emnerne er så omfattende, at de mod min vilje, mod min vurdering af den betydning, de har haft i kampen mod det nazistiske terrorregime, af pladshensyn kun kan beskrives i få korte hovedpunkter.

Såfremt du vil vide mere, henvises du til litteraturlisten.

Den frie verden var for os – Sovjet, Amerika, England og Sverige. Geografisk betinget blev det naturligt nok de to sidstnævnte lande, der fik den altovervejende betydning.

Modstandskampens behov

I takt med, at modstandskampen udvikledes, steg naturligvis behovet for at få de nødvendige kampmidler. Disse kom til Danmark ad luftvejen i form af nedkastninger og ved transport i både over Nordsøen og Øresund. Nedkastningerne bestod ikke kun af våbenforsyninger, radiomateriel mm., men også af faldskærmsagenter, – kaniner, alle danske statsborgere.

SOE: Special Operations Executive

Englænderne opretter organisationen SOE i 1940 efter nederlaget i Frankrig, formålet var at skabe forbindelse til europæiske modstandsorganisationer.

Korrespondent for dagbladet Berlingske Tidende, Ebbe Munck tager ophold i Stockholm okt. 1940.

Med sine forbindelser til det danske forsvars efterretningstjeneste begyndte en lind strøm af informationer om tyskerne at strømme til Munck og derfra videre til England.

Et tillidsforhold blev skabt, og en indgangsportal til den danske modstandsbevægelse så dagens lys.

Januar 1941 startede træningen af de 15 første agenter, og i efteråret var man klar til at sende dem af sted.

Den første nedkastning d. **27. dec. 41** af Carl Johan Bruun og Mogens Hammer blev katastrofal. Bruuns faldskærm foldede sig ikke ud, han blev dræbt på stedet.

Hammers radioudstyr var ødelagt, og da Bruun havde haft alle instrukser om forbindelse til modstandsfolk, var Hammer derfor ude af stand til at skabe kontakt, han var således mere end ilde faren.

Abwehr, tysk og dansk politi havde fundet liget af Bruun og det beskadigede materiel og startede derfor en intensiv eftersøgning af Hammer.

Næste nedkastning sker i **1942** og består af tre personer, hvis leder var Chr. Mich. Rottbøl.

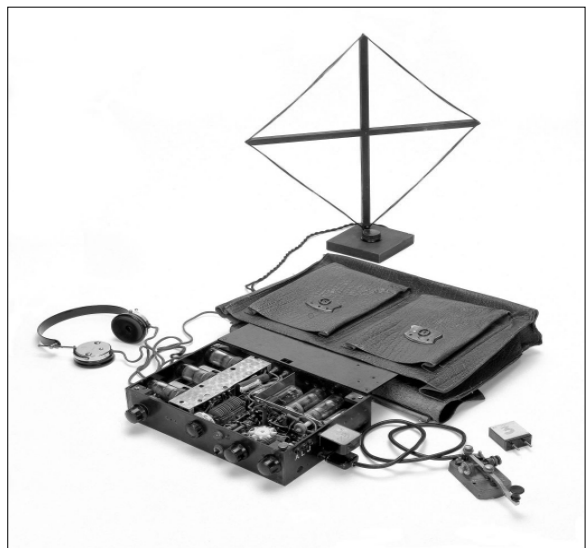
Hans viden om de faktiske forhold i Danmark var yderst mangelfuld, og i øvrigt manglede han, som de fleste andre kaniner, den nødvendige viden og erfaring for illegalt arbejde.

Men han får skabt kontakt til Frit Danmark-gruppen og Arne Sørensen, formand for det politiske parti Dansk Samling.

Rottbølls vanskeligheder kulminerer, da han fra London får ordre om ikke at deltage i eller støtte sabotageaktioner.

Det var danske officerer, der via London havde fået gennemført dette.

Tag det som en værdimåling af det danske forsvar.

Ingeniør Duus Hansen og Bang og Olufsens bidrag i frihedskampen var reparation af apparater, der var beskadiget f. eks. under nedkastningen, konstruktion og fremstilling af senderen t.v. kaldet telefonbogen.

Denne opfyldte i højere grad behovene, da den fyldte og vejede mindre, havde større sendeeffekt og sidst, men måske vigtigst, passede til danske reservedele.

Bemærk telegrafnøglen.

**Radiofabrikken Bang & Olufsen blev schalburgteret
(terrorbombet af nazisterne).**

Man havde nægtet at udføre tysk arbejde.

Kommunikation

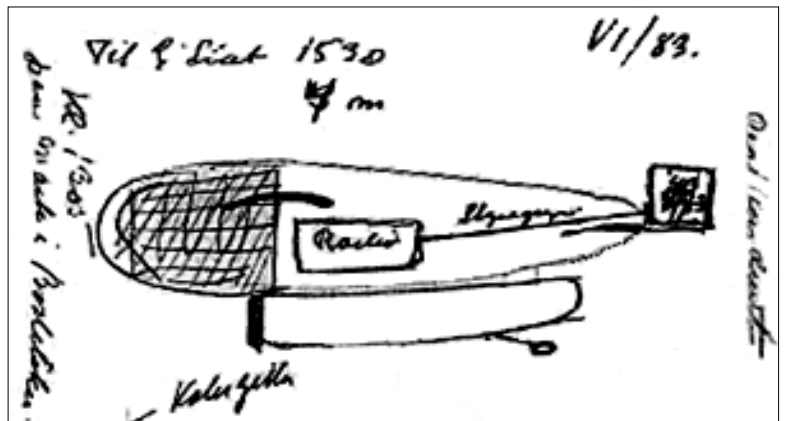
Det tekniske stade gav kun få muligheder, de bestod i radiokontakt og trådløs telegrafi.

Udstyret var tungt, fyldte meget og var derfor vanskeligt at holde skjult. Kapaciteten var ikke sammenlignelig med den, vi kender i dag.

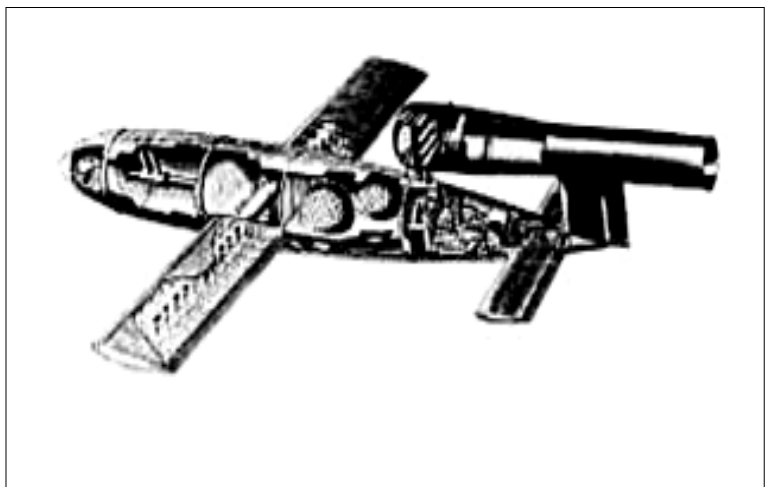
Tyske pejlinger – tyske støjsendere

Tyskerne kørte rundt med pejlevogne og var i stand til med stor nøjagtighed selv i bymæssig bebyggelse at udpege sendestedet.

Denne effektivitet blev ikke mindre af, at senderen skulle anbringes så højt som muligt og helst med antennen anbragt uden for på et tag. Opsætning, nedtagning og flugt var derfor tidsrøvende og til gunst for fjenden.

Tegninger af den nedstyrkede V-2 raket på Bornholm var i England 2 døgn efter, de blev fundet.

Kontakten bestod både i modtagelse af meldinger og i afsendelse af danske oplysninger fra vor efterretningstjeneste, f. eks. oplysninger om den første nedstyrtede V-2 raket på Bornholm, og om tyske hærstyrker, som bl.a. blev indhentet ved konfiskation af tyske soldaterbøger i forbindelse med afvæbninger.

Oplysninger om tyske militære anlæg og installationer stammede ofte fra danske arbejdere.

Kurervirksomhed

Denne kunne foregå ved, at skriftlige meddelelser blev sendt igennem særlige kanaler, eller at en person mundtligt overbragte og modtog meddelelser. En langsommelig og lidet kvalificeret måde at få meddelelser frem og tilbage på.

Denne trafik foregik over Sverige og derfra videre til de allierede i England.

Eksempel: Lydoptagelsen af sabotagen mod Always. (Du finder denne på www.aage-staffe.dk på siden Vagabond og på www.befrielsen.dk supplement 7 - klik på Always) Forbindelsen til Sovjet gik også herfra, indtil Frihedsrådet fik Døssing som talsmand i Moskva.

Tysk og dansk politis effektivitet gjorde, at skriftlige meddelelser blev indskrænket til det minimale. Arrestation med belastende materiale kunne betyde henrettelse.

Faldskærmsagenter – kaniner

Faldskærmsfolk (Kaniner)				
tab				
år	evakuerede	arresterede	dræbte	i alt
1941	1		1	1
1942		3	2	5
1943	1	4	2	7
1944	7	6	1	14
1945	2			2

Agenter i alt udsendt til eller nedkastet i Danmark 57;
Agenter i alt udsendt til eller nedkastet i Norge 425

Een og kun een agent fungerer i Danmark frem til maj måned, derefter fire frem til august med et fald til 2 for derefter i 1943 at fremvise en støt stigning med et efterfølgende fald.

Hvorledes kan det tolkes?

Modstandsvilje og modstandskamp som sådan kunne kun spores mere end sparsomt i ganske få kredse før 1943.

Udover Churchillklubbens aktioner var der kun tale om kommunisterne (KOPA – Kommunistiske Partisaner), De Frie Danske og Holger Danske, hvis tilhørsforhold overvejende var de konservative kredse (Christmas Møller), og enkelte medlemmer fra forsvarrets officerskorps, tilknyttet efterretningstjenesten, ofte benævnt Prinserne.

Tre agenter modsatte sig arrestation og blev dræbt, to af dansk politi og af tysk politi. 13 blev arresteret og efter tortur sendt i kz-lejre.

En dansk agent blev likvideret af SOE. Liget blev fundet i Furesøen med bagbundne hænder. Ser du på diagrammer for illegale blades udbredelse skulle modstandskampens start og udvikling være belyst.

Modtagepladser – teknik – transport

Valg af modtageplads stillede krav til indflyvningsmuligheder, sikker navigation med gode landkendemærker og rimelig afstand til tyske luftbaser. Derfor blev steder, som var udpeget af modtagefolkene ofte kasseret af englænderne.

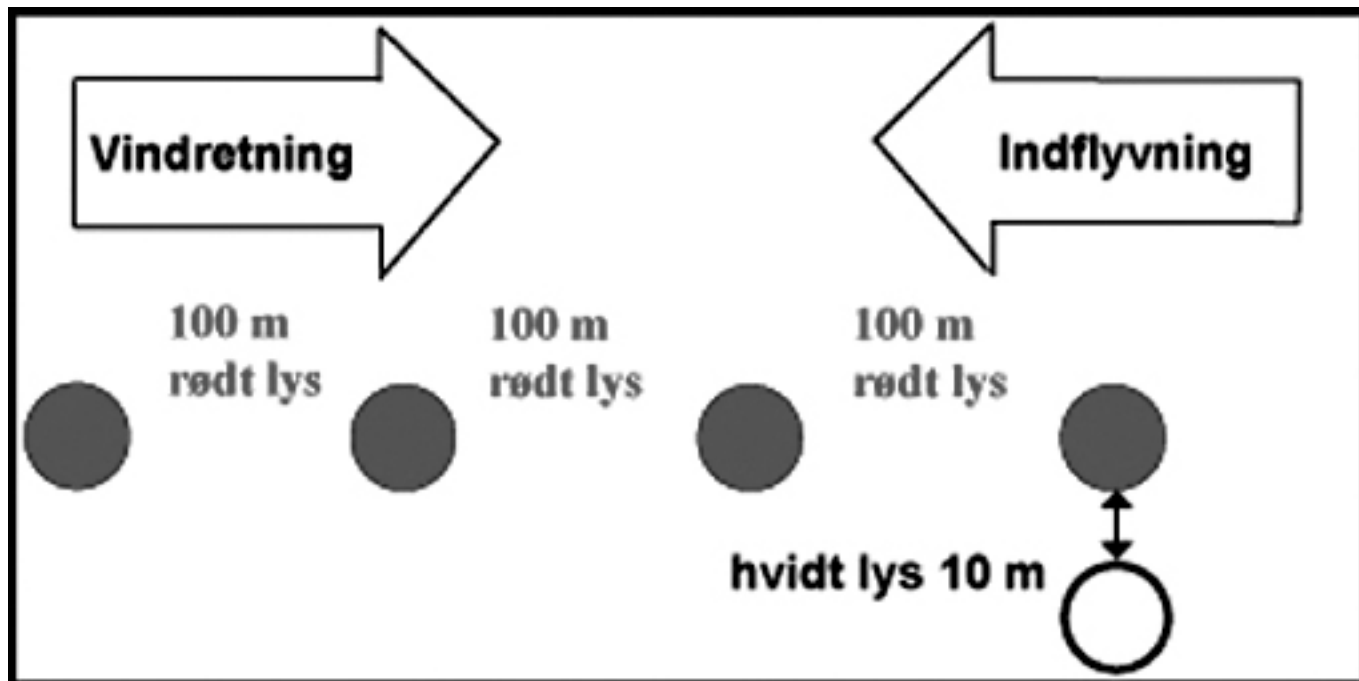
Omvendt havde modtagefolkene deres ønsker, beliggenheden skulle gerne være fjernt fra tyske kaserner, med gode til- og frakørselsforhold og med depoter, hvor godset kunne skjules, til videre transport kunne finde sted.

Nedkastningerne kunne ofte spores igennem længere tid, da containere ofte blev smadret og indholdet spredt.

Faldskærme kunne hænge i trækroner osv. Endelig kunne køretøjerne afsætte spor på deres vej igennem skov og mark, især når der var faldet sne.

Tidsnød og dermed tid til at slette sporene i nattens mulm og mørke var et af mange problemer. Dansk og tysk politi, eller tysk militær var hurtige til at rykke ud.

Mængden af gods og dets vægt krævede en stor mandskabsstyrke for at udføre opgaven, dette forøgede risikomomentet væsentligt.

Indflyvning

Modtagelsen blev forberedt i god tid ved at opsætte lamper i et aftalt mønster, klar til at tænde, når maskinen kunne høres.

Et aftalt lyssignal blev afgivet, hvorefter maskinen slog et sving for at få en indflyvning med præcis nedkastning.

Vindforholdene var ofte således, at containere havnede på utilsigtede steder, et sted gik containere gennem taget på en mindre landejendom, et andet sted forsvandt ikke mindre end tre i en mødding.

Katastrofer

September 1942 har tyskerne pejlet agenten Johannesens sender, og da dansk politi forsøger at arrestere ham, dræber han en dansk betjent, hvorefter han tager sin giftpille.

26. september har tyskerne (siger man) fundet Rottbølls tilholdssted, han skydes ned af danske politifolk.

Han blev ramt af 12 skud.

Også her var dansk politi grundigt.

Situationen opfattes nu som så desperat og håbløs, at to agenter Hammer og Borch Johannesen ror til Sverige i kajak.

Efterretningsvirksomhed – dansk – tysk politi – stikkere

Støjsendere frembragte en hylen og skrigen, der ofte gjorde det mere end vanskeligt at tyde meddelelserne til de danske modstandsgrupper over BBCs udsendelser fra London.

BOPA sprængte en støjsender på Amager Fælled i København. Hver danske modtagergruppe havde en kode, således, at hvis f. eks. ELIZABETH blev nævnt i rækken af navne under udsendelsen, var dette en besked til modtagerholdet (Borup–holdet) og transportholdet (J. E. Clausens i Roskilde) om, at der samme nat ville blive nedkastet containers (beholdere) på modtagepladsen Munkeskov, Giesegaard på Sjælland.

Transport og fordeling

Transport af «varerne» skete stort set med samme opfindsomhed og variation indenfor sabotagegrupperne og modtagegrupperne.

Et tidsrøvende, kedeligt arbejde for vandbærere, men pga. de tyske gaderazziaer særdeles risikobetonet.

De to københavnske sabotageorganisationer BOPA og Holger Danske (HD) led konstant af en katastrofal mangel på elementære kampmidler.

Disse organisationer søgte at løse problemet på forskellig vis.

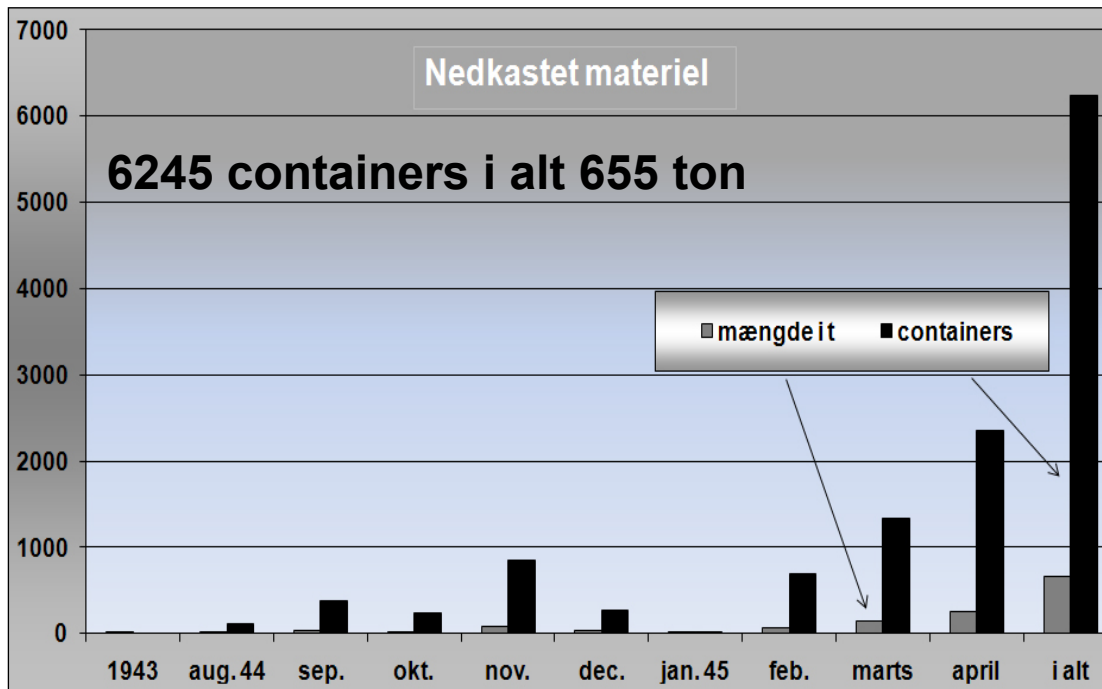
HD havde den berømte sabotør Flammen i Jylland, hvor han forsøgte at få sejlet en større ladning til Sjælland med en fiskekutter.

HD – medlemmet Røjel forsøgte med rejse til Sverige. Fordelingen mellem de forskellige organisationer har igennem tiderne været heftigt diskuteret mellem modstandsfolk.

En forklaring på den ulige fordeling hævdes at være, at de største mængder blev nedkastet i Jylland, og at transport til hovedstaden var særdeles vanskelig.

Det kan man så tro på, men når KOPA tager navneændring til BOPA, er det et forsøg på at fjerne englændernes kommunistkræk og dermed få andel i sprængmidler.

Se den skæve våbenfordeling.

Søværts forsyninger

Fire fiskekuttere i de såkaldte Hiccup operationer bragte 12–14 t. våben og sprængstof over Nordsøen.

Fra Sverige kom 5.225 maskinpistoler, 3 mill. 9 mm. ammunition, 10.000 håndgranater og et ikke opført antal pistoler.

Opgørelserne er behæftet med fejl og må derfor tages med forbehold. Pistoler af div. art Colt og Brengunns, et let maskingevær er ikke nævnt.

Mit forbehold eller min skepsis beror på, at jeg i praksis har brugt begge våben i krigens allersidste dage, de har således eksisteret og kan kun stamme fra nedkastede våben.

Illegal trafik til og fra Sverige

Bestod i transport af personer, efterretningssager og af materiel.

Før jødeforfølgelserne satte ind i oktober 1943, var der kun få transporter til Sverige, og de var dårligt organiseret.

Grunden hertil var den simple, at modstandskampen lå på et særdeles lavt niveau, og at den tyske politiindsats var noget tilbageholdende, da dansk politis samarbejde med tyskerne i det store og hele stillede dem tilfreds.

Derfor var flugt til Sverige før jødeforfølgelserne en særdeles farefuld færd, da den foregik i små både eller som nævnt i kaproningsbåde og kajaker.

Det kostede liv, hvor mange vides ikke.

En organiseret overgang til og fra Sverige af efterretninger og af agenter er foregået via Ebbe Munck og Prinserne, der hovedsagelig var officerer i Forsvarets efterretningstjeneste.

Et akut behov opstod, da tyskerne startede jødeforfølgelserne, takket været en enestående indsats blev kun 478 ud af 7.000 jøder anholdt af tyskerne, resten blev bragt i sikkerhed i Sverige. Alene fra Gilleleje blev 1.200 jøder overført.

De i stor hast etablerede ruter og organisationer fortsatte efter **29. august**, fordi den tyske terror steg markant, tortur – mishandlinger rev mange modstandsgrupper op.

Den indførte dødsstraf og de mange henrettelser skabte behov.

Det samlede antal flygtninge i Sverige blev 18.000.

Retur førte skibene radiomateriel, fotoudstyr, men først sent på krigen kampmidler.

Sverige var neutralt og måtte ud ad til fastholde denne rolle.

Farvandene var minefyldte, ganske vist var der minestrøgne tvangs-ruter, men de kunne kun sjældent benyttes, da tyske marinefartøjer opererede her.

Det overvejende flertal af fartøjer, der tilbød sig, var danske fiskerbåde. For at mindske risikoen havde man et samarbejde med svenske fartøjer, således at man kunne foretage omladning, når man nåede i svensk farvand.

Nedstyrtede allierede flyveres skæbne

De fleste oplysninger her er uddrag fra: Styrtet Ned af Dan Chr. Christensen, udgivet på Frihedsmuseets Venners Forlag.

Bogen rummer et væld af oplysninger, hvorfor jeg varmt kan anbefale den til nysgerrige, der vil have et mere fyldestgørende billede.

drag bringes med sidekennvisning.

De allieredes bombetogter mod Tyskland foregik for det meste med overflyvning om natten af dansk territorium.

Jeg befandt mig tilfældigt på en ferietur på det sydlige Lolland, da man bombede Kiel i et dagangreb.

I mere end en time lød maskinernes brummen, og i hundredvis kom flyene med vingspids mod vingspids. De næste nætter kunne et ildskær ses på nattehimlen, trods afstanden. Kiel var i brand.

Flere fly styrtede ned eller nødlandede, men selv om vi med lynets hast søgte ud til maskinerne i det svært fremkommelige, opdæmmede område, kom vi for sent. Tyske soldater kom før os.

Vi fandt ingen spor af overlevende.

Men selv om vi havde, tvivler jeg stærkt på, at vi havde været i stand til at skjule dem og få dem i sikkerhed til Sverige, dertil krævedes mere end god vilje, nemlig organisation og mange danskeres indsats.

Men bombardementerne kostede de allierede dyrt.

Omkring 300 fly forulykkede ved nedstyrtning eller nedskydning. Besætningerne udgjorde mere end to tusinde mand.

Næsten et hundrede blev reddet af modstandsbevægelsen.

58 blev samlet op i Nordsøen af danske fiskefartøjer og sejlet til England.

Men to hundrede blev pågrebet af danske eller tyske myndigheder undertiden efter tips fra lovlydige, danske borgere, næste destination var fangenskab i Tyskland til krigsafslutningen.

1.700 allierede flyvere blev dræbt i dansk luftrum eller ved nedstyrtning i havet.

De tyske natjageres effektivitet var beroende på, at de kunne starte fra flyvepladser bygget af danskere og blev dirigeret fra kommando-centralen Fliegerhorst Grove, det nuværende Karup.

Danske industrivirksomheder producerede avanceret udstyr til disse natjagere, hvilket bevirkede, at BOPA fik ordre direkte fra de allierede om at smadre disse fabrikker.

Torotor, Neutrofon og Always er nogle af eksemplerne på dette.

Danmark var således en aktiv og særdeles vigtig brik og støtte for tyskerne i luftkrigen, og det officielle Danmark.

Samarbejdspolitikken placerede Danmark som en tysk vasalstat.

Dansk politis effektivitet

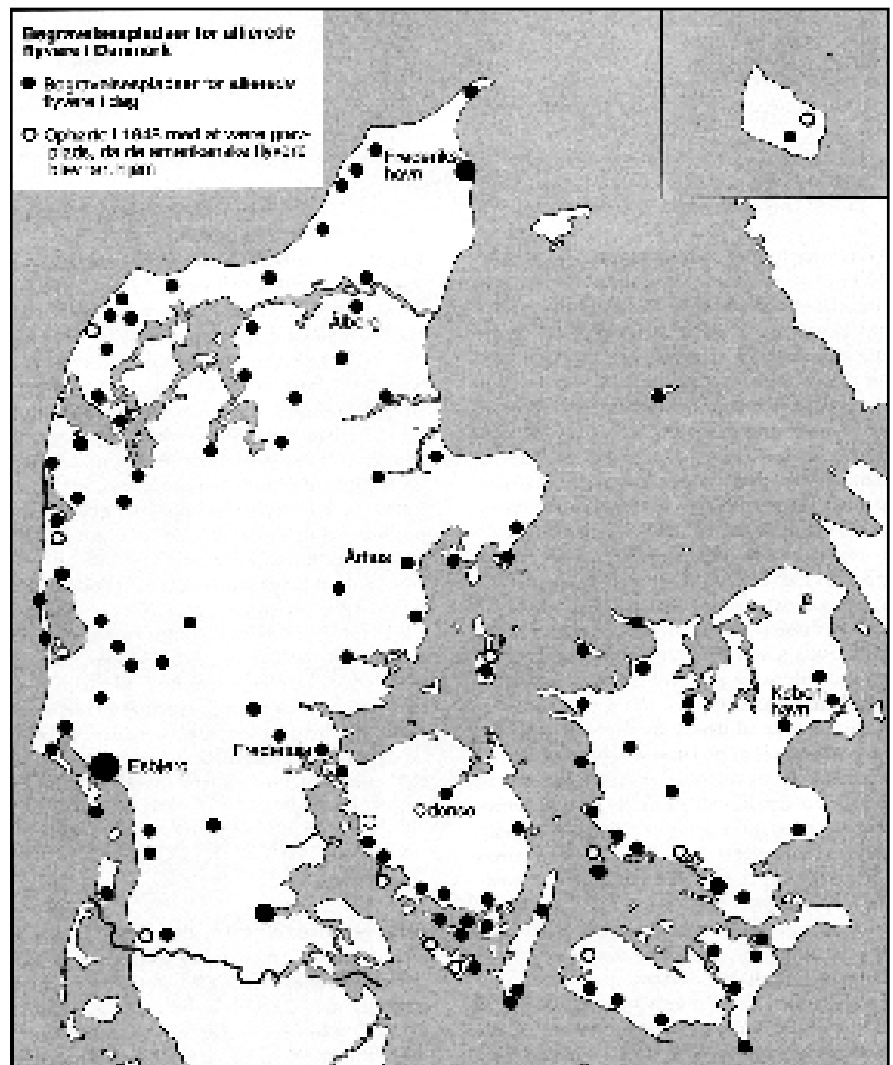
Uddrag af cirkulære til landets politimestre:

«Når en politimand får kundskab om, at landsætning fra flyvemaskine finder eller har fundet sted, skal han uophødeligt underrette politimesteren eller dennes stedfortræder.

Politimesteren underretter øjeblikkelig:

a. Statsadvokaten for særlige anliggender (central 1448, lokal 207), som gennem rigspolitichefen foranlediger tilkaldt udrykningshold og hundeførere samt teknisk afdeling og endvidere underretter Abwehrstelle.

b. Vedkommende Standortälteste.»

Derefter en detaljeret instruktion om, hvorledes eftersøgningen skal finde sted, og at man i god tid skal kontakte den tyske myndighed, man kan komme til at samarbejde med; således at den fælles indsats bliver så effektiv som overhovedet mulig.

Und noch ein:

I Anklagemyndighedens cirkulære udstedt d. 24. dec. 1942 (juleaften) til politimestrene i alle hospitalsbyer henstilles, at man ikke tillader hospitalernes personale at udvise sympatitilkendegivelser over for allierede patienter i form af breve eller blomster.

Dansk politis nidkære opklaringsarbejde, arrestationer, nedskydning, udlevering af og opbevaring af danske modstandsfolk i danske fængsler til senere levering til bødlerne førte gang på gang til afsløring af organisationer.

Intet overlader disse danske myndigheder til tilfældigheder.

Uden påviselige trusler fra tysk side bestræber man sig som lakajer på at tjene herrefolket så langt, at enhver tvivl om frie instansers indsats i et suverænt og neutralt land er mere end overskredet.

Stikkere

Flere blev også lønnet af danske myndigheder og af private virksomheder (Gunnar Larsen), de blev skyld i modstandsfolks arrestation og død.

Blot en af mange uafvaskelige skampletter, som ubestrideligt beviser danskes landsforræderi, som ikke er blevet straffet

Er cirkulærene udtryk for aktiv dansk krigsindsats på tysk side?

Emsig lakajtjeneste?

Selv med min bedste vilje, kan jeg ikke se nogen form for tyske trusler, jeg kan ikke se en eneste tysk pistol i nakken på disse «danskere», som du kan se afbildet i den tids Billedblade i festlige drukorgier med tyske krigsforbrydere. Hvorfor blev de ikke dømt for landsforræderi?

Har du en anden opfattelse, kan du sende den til mig – jeg vil meget gerne ændre opfattelse.

Tysk Politi – Gestapo og SS

Skånselsløst blev danske fanger underkastet tortur og en mishandling, der fik de fleste til at bryde sammen og røbe kammerater og organisation.

Dette risikomoment var agenterne sig bevidst, hvorfor nogen begik selvmord (pille med cyankalium) eller greb til våben selv under de mest håbløse forhold. En afsløring kunne betyde øjeblikkelig død, ved arrestation i live indfandt døden sig først efter langvarige mishandlinger.

Lys i mørket

Afskrift i uddrag: Styrtet Ned: si. 69

«I maj 1943 lettede en Junckers jager fra Grove med et højest uventet resultat. Den tre mand store besætning rapporterede til radarstationen i Klitmøller, at den ene motor var brudt i brand ude over Nordsøen, og at man ville forsøge en nødlanding på havet.

«Kast gummibåd ned med fly, Bitte!»

Da man ikke fandt maskinen, som var splinterny og udstyret med Lichtenstein, den mest moderne version af tysk radar, og den blev derfor meldt savnet og det sørgelige tab af en erfaren besætning blev rapporteret til de pårørende.

SOS meldingen var en fiffig afledningsmanøvre. To af de tre officerer var anti – nazistisk indstillet og de havde aldrig ramt et eneste RAF fly, skønt de havde haft utallige muligheder under Slaget om England. En pistol bragte den tredje flyvers protester til tavshed; han havde ikke været indviet i planen.

Da de nærmede sig Skotland blev Junckers flyet mødt af to Spitfires. Desertørerne sænkede landingshjulene, som er et internationalt anerkendt signal om overgivelse, og de landede sikkert nær Aberdeen.

Junckermaskinen var en gave fra himlen til RAFs efterretningstjeneste, og den resulterede i, at tabene blev reduceret fra otte % til to ved de følgende bombetogter.

Salut i uddrag

Bogen slutter med en salut til mig og mine landsmænd – den svider – den gør ondt. Var vi danskere virkelig så ringe?

Jeg må give manden ret, men må dog undskyldende bemærke, at hvis det langt ude på landet i de ulvetider, som det var, puslede ved dørene, ville de fleste også i vore fredfyldte dage, nære betænkeligheder ved at byde indenfor.

De tyske krigsretters domme talte sit tydelige sprog.

Trods regeringens intentioner blev Danmark uvægerligt inddraget i krigen. Dansk territorium tjente som en helt nødvendig trædesten til besættelsen af Norge og i et vist omfang som baser for angreb på Storbritannien.

Senere, da krigslykken vendte, foregik bombningerne af Tyskland delvist ved fly, der krydsede dansk luftrum.

Den danske befolkning blev i høj grad inddraget i denne luftkrig ved at stille jord, materialer og arbejdskraft til rådighed for besættelsesmagten.

Den enkelte borger blev også personligt konfronteret med luftkrigen, når flyvere landede i live, og valget stod imellem at udlevere dem til tyskerne, som landets lov påbød, eller at udvise civil ulydighed og hjælpe dem til flugt.

Historien viser, at krigen kløvede nationen, så der ikke længere var noget folkeligt fællesskab, ikke var noget, der hed vi danskere.

Når allierede flyvere faldt ned fra dansk luftrum, befandt de sig på fjendtligt territorium, hvor den kløvede nations borgere ikke kunne slippe uden om at forholde sig personligt til de krigsførende parter.